

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

23. Hunc definito consilio & praescientia Dei traditum per manus iniquorum affligentes interemistis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

donum charitatis intrinsecus iustificans, & ad omnem pietatem corda inflammans, commune omnibus erat, sicuti effectus statim docuit, ut in fine huius cap. Lucas describit. Vult Beza solis Apostolis datū esse Spiritum Sanctum; & carpit Catholicos, qui B. Virginum, in medio Apostolorum pingunt descendente Spiritu sancto. Sed textus clarè docet omnes fuisse pariter in eodem loco. Videlicet 120. quos in superiori cap. designavit, inter quos recensetur B. Virgo. Et tametsi Petrus non nisi aliorum undecim nomine turbæ loqueretur, nisi eorum causam ageret, ut Beza vult; illud ideo fieri potuit, quia illi soli linguis loquebantur magnalia Dei, cæteris fidelibus aut tacentibus, aut talia magnalia non loquentibus. Sanè in omnes præsentis Spiritum Sanctum descendisse, & hoc vnum discrimen fuisse datæ legis in monte Sina, supra ex August. loco citato accepimus.

Beza furtivis
causilatio.

23. *Hunc definito consilio & præscientia Dei traditum per manus iniquorum affligentes interemistis.*

PERsuadent sibi firmiter ex hoc loco Calvinistæ, hominum impiorum malefacta non solum Deo præsciente & permittente, aut etiam ad certos laudabiles fines ordinâre, sed etiam actiue ad illa concurrente, eaq; ipsa ut fiant decernente, perpetrari: ut hoc

A 3 videlicet

Deum
peccata
præscire
& per-
mittere,
sed non
operari
vel decer-
nere.

videlicet modo actionibus humanis neces-
sitatem imponant, libertatem omnem de-
trahant. Quum enim duo hic dicat D. Pe-
trus, definitum Dei consilium, & præscien-
tiam; ista duo (ait Calvinus) *distinguere* nos
oportet, atque eo diligen- ius quod multi in hac parte
falluntur. Præterito enim consilio Dei, quo modera-
tur totum orbem, nudam præscientiam arripiunt.
Inde vulgaris illa distinctio, quod tamen si prævidet
Deus omnia, nullam tamen creaturis imponit ne-
cessitatem. Sed hic videmus non tantum à Deo
gravisam quicquid Christo accidit, sed ab eo fuisse
decretum. Hinc autem colligi debet generalis doctri-
na, quia Deus non minus in totius mundi guberna-
tione, quam in ordinanda morte Christi, suam præ-
videntiam ostendit. Dei ergo est non futura modo
præscire, sed suo arbitrio statuere quid fieri vult.

Hæc Calvinus, docens Deum omnia homi-
num peccata non præscire tantum, sed & de-
cernere suoque arbitrio statuere quid fieri
velit, & hoc ipsum ad Dei voluntatem per-
tinere. Ait enim in sequentibus: *Aliud est præ-
scientia quam voluntas Dei qua regit ac temperat
omnia.* Hic verò respondentibus & diligen-
ter distinguentibus Catholicis, de voluntate
Dei permittente, ab illa voluntate quæ pa-
riter quod vult operatur, quarum illa in solis
peccatis & actionibus inordinatis, Dei que
voluntati contrarijs, hæc verò in actionibus
pijs & spiritualibus versatur; rursum de de-
creto Dei seu voluntate absoluta aut aliquid
fieri

Voluntas
Dei mala
permittit
bona ope-
ratur.

fieri decernente, idque vel voluntate effica-
 ci, & sine vlla dependentia ab arbitrio crea-
 to, vt in ijs que naturaliter & necessario fiunt; <sup>Voluntas Dei abso-
luta du-
plex.</sup>
 vel dependenter ab arbitrio creato, quate-
 nus prouidens bona per liberum arbitrium
 futura cum auxilio gratiæ suæ, ea simplici-
 ter & absolute vult quia placent ei; aut in a-
 liquem bonum finem ordinante, vt ipsa ho-
 minū peccata; quia maluit ex malis bona facere,
 quam nulla mala esse permittere; Calvinus cum <sup>Voluntas Dei ordi-
nat mala
in finem
bonum.</sup>
 suis hanc moderationem & distinctionem
 non ferunt; vt pote ex qua cōsequitur actio-
 nibus humanis superesse adhuc libertatē, tā
 quoad mala opera omnia que Deus nec vult
 nec decernit simpliciter fieri, quam quoad
 bona etiam opera: quæ gratiæ quidem diui-
 næ adiutorio filij Dei faciunt, sed cooperatē
 libero hominis arbitrio. Addit igitur ad-
 huc Calvinus, vt hanc moderationem ac di-
 stinctionem conuellat: Nonnulli (inquit) qui
 acutiùs cernunt, Deum non modo præscire, sed nutu
 etiam quæcumque sunt in mundo moderari fatentur.
 Intereatamen confusum regimen imaginantur, qua-
 si Deus: frena laxaret creaturis, vt singula sequantur
 nature suæ ordinem. Hoc modo liberum homini ar-
 bitrium relinqui putant, quoniam ad liberam boni
 & mali electionem disposita est eius natura. Hæc
 est sanè sententia nostra, Catholica, ortho-
 doxa, & totius veteris Ecclesiæ, cuius fide-
 lissimus testis Augustinus ita scribit: *Fides* ^{Epist. 47.}
sanæ Catholica neque liberum arbitrium negat siue

A 4. in vitam

Liberi
arbitrij
doctrina
ortho-
doxa.

*in vitam malam siue in bonam, neque tātum ei tri-
buit, vt sine gratia Dei valeat aliquid; siue vt ex
malo conuertatur in bonum, siue vt in bono perse-
ueranter proficiat, siue vt ad bonum sempiternum
perueniat. Quid ergo aduersus hanc fidem sa-
nam Catholicam Calvinus? Sed (inquit)
qui ita sentiunt, Deum fingunt in celo sedere otio-
sum. Et quare aut quomodo hoc sequitur?
ne vno quidem verbo docet. Atqui Deus
permittens homini liberam suorum operū
electionem & executionem, non sedet in
celo otiosus, quia bonis operibus coopera-
tur, & mala opera volens ac sciens permit-
tit, eademque ad certos laudabiles & egre-
gios fines suo occulto iudicio ordinat ac dis-
ponit. Sed pergamus cum Caluino. Longē
(inquit) aliter Scriptura, quae speciale Deo regimē
& in rebus singulis & in hominū actionibus ven-
dicat. Hoc speciale regimen Dei per liberas
hominum actiones adeo non impeditur, vt
in illis maximē reluceat. Vbi enim speciale
Dei regimen circa hominum actiones lucu-
lentius & illustrius innotescit ac relucet,
quā in iustis iudicijs suis quae circa illas
exercent, reddens unicuique iuxta opera sua? Atqui
(ait idem Augustinus) Si non est liberum arbi-
trium, quo modo iudicat mundum? & rursus:
Quomodo unicuique iuxta opera sua reddetur in
die iudicij, nisi liberum esset arbitrium? Nihil er-
go haecenus Calvinus contra liberas homi-
nū actiones cum Dei prouidentia & definito
consilio*

Rom. 2.

Epist. 46.

Hypo-
gnost. lib.
4.

cōsilio coniunctas attulit. Vtraq; simul re-
ctissimè cōsistunt, quia libera hominis ope-
ratio ipsius providentiæ diuinæ pars est.

Ceterum si iuxta Calvinum homo malus
liberè non operatur, sed ex Dei voluntate &
decreto necessitas ei imponitur, & in ipsis
malis operibus Deus statuit quid fieri vult;
quomodo vel homo peccasse censebitur, qui
malè operādo Dei decretum infallibile ne-
cessariò executus est; vel Deus ipse mali au-
thor non censebitur, qui ipsum peccatū fieri
voluit adeoque decreuit? Ad vtrumque in-
conueniens respondet hoc loco Calvinus,
quia vtrumque consequi facile aduertit. Ad
prius dicit: *Vicūque exequantur impij quod a-*
pud se Deus statuit, nihil tamen minus quam Deo
obediunt. Nam obedientia ex voluntario affectu
nascitur. Sed hæc nulla responsio est. Non e-
nim quæritur an homines impij Dei volun-
tatem & decretum exequendo bene mere-
antur, sed an à peccato sint immunes. Non
obediunt quidem Deo, ideoque nihil merē-
tur: sed & interim videntur non peccare,
quia & opus, quod faciunt, Dei voluntati
conforme est, (vult enim Deus ipsa peccata
fieri, eaque decernit, iuxta Calvinū) & præ-
terea hoc ipsum necessariò faciunt, à Deo
compulsi. Sic enim subiungit Calvinus: *Illi*
denum obediunt Deo, qui opera sua exigunt ad legis
regulam, deinde eius imperio se voluntarij subijciunt.
Nihil tale in omnibus impijs cernimus, quos Deus

Dei de-
cretū cir-
ca pecca-
tum duo
absurda
cōsequū-
tur.

Calvinū
effugium
circa
prius.

A 5 bus vel

Caluini
blasphemia in
Deum.

huc vel illuc nescientes impellit. Ecce, ait Deum homines impios huc vel illuc nescientes impellere. Compulsi igitur operantur, & ipsam Dei voluntatem, quam nesciunt, penitus exsequuntur. In quantum nesciunt se Dei voluntatem exequi, eamque compulsi faciunt, Deo certe non obediunt iuxta obedientiae regulam ab ipso Caluino definitam. In quantum verò ipsam Dei voluntatem exequuntur, necessario à peccato excusantur. Quid enim est aliud peccare, quàm contra Dei voluntatem facere? Sed absit homines impios Dei voluntatem exequi, qui ea perpetrant quæ diuinæ voluntati in lege ac præceptis patefactæ aperte repugnant. At impius Caluinus aliam fingit arcanam Dei voluntatem, qua vult & decernit ipsa mala opera, & sine qua voluntate actiua sederet otiosus in calo. Cæterum, hoc vno argumento inuictè refellitur, quia Dei voluntas sibi contraria esse non potest. Quod in lege ac præceptis se nolle professus est, illud idem arcana voluntate aliqua velle, sine summa impietate cogitari non potest. Manet ergo firma iusta impiorum excusatio, si (vt Caluinus ex hoc loco colligit) ipsa impiorum opera mala Deus fieri vult ac decernit, & ipsos impios huc atque illuc nescientes (hoc est, arcanae huius voluntatis ignaros) impellit. Ad alterum incontinens respondet: *Quantum ad alterum pertinet, negamus Deum esse mali authorem,*

Caluini
effugium
circa po-
sterius.

authorem, quia in hac voce certa est notatio pravi affectus. Maleficium enim aestimatur ex fine quod quisque tendit. Homines cum vel furtum vel homicidium perpetrant, ideo peccant, quia fures sunt aut homicidae, in furto autem & homicidio sceleratum consilium. Deus, qui illorum malitia vitatur, in superiore gradu locandus est. Hæc ille. Putat excusari Deum, quia impiorum hominum mala quæ vult, & quæ decernit, non nisi in bonum finem vult, ordinat, ac disponit, utres eorum malitia. Atqui desleatit asturè à voluntate & decreto malitiæ impiorum, ad vsum huius malitiæ quo in rectum aliquem finem à Deo destinatur. Hic vsum malitiæ impiorum & directio ad bonum finem à Deo non negatur. Nec propter huiusmodi vsum author mali censetur. Sed quia iuxta Calvinum ipsum malum opus Deus fieri vult, & fieri decernit, ideo Deum mali authorem à Calvino constitui dicimus. Ad hoc Calvinus non respondet, nisi quod maleficium æstimandum ex fine affirmat. Sed quid? an opus ex se malum ad bonum finem velle, à peccato excusat? Vbi ergo illud Apostoli, *Non faciamus mala ut eveniant bona?* An excusabuntur impij persecutores Apostolorum, quia illa persecutione arbitrabantur se obsequium præstare Deo, qui finis laudabilis erat? Propterea ergo impius Calvinus, hæc Petri verba deprauas, Deum Opt. Max. peccati authorem & reum facit.

In eadē impietate persistit Beza: *Cognitio-*

nis vo-

Astuta
Calvini
evasio
reijcitur.

Rom. 2.

Ioan. 14.

Beza im-
pietas
Calvinia-
nz con-
formis.

Inft. lib. 1.
cap. 18.
num. 3.

Beza facit
Deum
authorem
peccati.

*nis vocabulo (sic ille præscientiam verit) non
est quod cum Epicureis otiosam aliquam in Deo fu-
turorum cognitionem imaginemur: quum providen-
tia Dei nec debeat nec possit ab eius definito consi-
lio ac decreto conuelli, vt hodie nonnulli se facere
distingant, ne Deum authorem malorum videantur
facere. Absit verò a nobis hæc blasphemia. Est igitur
Calvinus blasphemus, qui ea etiam de re
alicubi gloriatur. Sic enim scripsit: Iam satis
ostendi, Deum vocari eorum omnium authorem, quæ
isti censores volunt tantum otiosè eius permissu con-
tingere. Sed pergamus cum Beza, &c, an non
eiusdem blasphemix reus sit, videamus. Sed
absit (inquit) vicissim vt quicquam Deo vel con-
nuente vel inuito fieri aut accidere dicamus. Ecce
apertè dicit, nihil Deo connuente fieri. Ergo Deo
operante aut certè cooperante omnia fiunt,
etiam ipsa peccata. Quicquid enim in mun-
do fit, Deo vel permittente ac connuente
vt fiat, vel certè operante vel cooperante
quum fiunt, fieri qui negat, ille verè cū Epi-
cureis otiosam in Deo cognitionem imagi-
natur. Atqui permittente & connuente
Deo, iuxta Bezam, nihil fit. Ergo operante
aut cooperante Deo omnia fiunt. Quæ au-
tem Deus operatur, vel quibus cooperatur,
illorum esse authorem Deum, negari non
potest. Est ergo iuxta Bezam Deus malorū
author, & huius blasphemix reus Beza cō-
uincitur. Pergamus tamen ad cætera quæ
subiungit: Certè (inquit) nullum vnquam faci-
nus in-*

nus in terris editum est, quod cum Iudæ perfidia & Iudæorum scelere sit comparandum: & tamen aperte dicit Spiritus Sanctus Deum non modò hæc futura cognovisse ab æterno, sed æterno & immutabili suo consilio in optimum finem definiuisse. Et nisi hoc fateamur, necesse est ut in nostra redemptione consilium Dei non intervenisse dicamus. An verò propterea vel innocens Iudas, vel eius causa seu particeps Dominus? minimè. Rectissimè hoc totū: sed nunc quomodo Deum huius sceleris participem non esse ostendit, attendamus: Nam bene semper agit Dominus, quibuscumque utatur instrumentis: hoc etiam verum est, quia nihil adhuc in Deo ponitur circa peccati actionem, præter usum ipsum malitiæ alienæ. Videamus cætera: Et in eodem opere agit aliud bonus Deus mundum sibi in filio reconcilians, aliud verò Iudas sanguinem innoxium prodens. Ecce in eodem opere proditoris Iudæ, Deum actorem ponit, nec nisi ratione finis à Iudæ distinguit. Aliud, inquit, in eodem opere agit Deus mundum sibi reconcilians, id est, alium finem in hoc opere spectavit. In eodem tamè opere agit, ne otiosam in eo cognitionem imaginemur. In eodem igitur luto cum Caluino hæret Beza, tameti minùs aperte sententiam suam proferens, tam altè nò immergitur. Sed nunc relictis istis diuinæ scripturæ depravatoribus, veram ac germanam verborum Petri sententiam exponemus.

Christus sanè definito consilio & præscientia
Dei

Dei con-
silio quo-
modo
Christus
traditus.

Serm. 16.
de passio-
ne Domi-
ni.

Dei traditus est, quia traditio illa, tota que cru-
cifixio filij Dei, nō solum fuit à Deo præco-
gnita, sed etiam decreta ac definita. Atqui
cū in hac Iudæ traditione, & Iudæorum
crucifixione, aliud fuerit ipsa actio traden-
tis Iudæ, & crucifigentium Iudæorum, aliud
verò ipsa Christi passio, qua traditus & cru-
cifixus fuit; actionem illam præsciuit non
definiuit Deus, passionem hanc certo consi-
lio decreuit ac definiuit: quia bonum hoc
maximum erat, facinus atrocissimum alter-
rum fuit. Distinguit ita sapienter Leo Ma-
gnus his verbis: *Nunquid iniquitas persequen-*
tium Christi ex Dei oraculo est consilio; & illud facinus
quod omni maius est crimine, manus diuine præpa-
rationi armavit? Non hoc plane de summa iustitia
sentiendum est: quia multum diuersum multumque
contrarium est, id quod in malignitate Iudæorum est
præcognitum, & quod in Christi passione est disposit-
um. Non inde processit voluntas interficiendi, unde
moriendi; nec de vno exitu in spiritu atrocitas scele-
ris, & tolerantia redemptoris. Non enim impius
furencium manus immisit in se Dominus, sed admi-
sit: nec, præsciendo quod faciendum esset, coëgit ut
fieret; cū tamen ad hoc carnem suscepisset ut fie-
ret. Hæc ille. Traditus ergo Christus est ex
definito Dei consilio, quoad passionem sa-
lutarem ex parte Christi; & ex certa Dei
præscientia, quo ad actionem impiam ex
parte Iudæ & Iudæorum. Voluit Deus Chri-
stum pati, Iudæ proditionem non voluit, à
qua pro-

qua propterea proditorem Iudam multis
 verbis & indicijs (quum iam animo facinus
 concepisset) Christus ipse deterret & dehor-
 tatur, tam facinus ipsum illi prædicens, quàm
 futuram facinoris pœnam. Decevit Deus
 per vnigeniti sui passionem mundum redi-
 mere, Iudæorum impiam ingratitude
 non decevit: (quam etiam plurimis verbis
 prædixit & acerrimè reprehendit, pronun-
 cians eos propterea ex *Diabolo esse*, & opera
Diaboli facere) sed Iudæorum ingratitude
 atque impietate ad optimum & excellentis-
 simum finem vsus est. Vnde B. Augustinus
 quum dixisset, *Deum vi cordibus malorum ad*
laudem atque adiumentum bonorum, hoc exem-
 plum subiungit: *Sic vsus est Iuda tradente Chri-*
stum: sic vsus est Iudæis crucifigentibus Christum.
 Hunc vsum alienæ malitiæ in Deo, & hoc
 patientiæ iustorum decretum in Deo agno-
 scit sana doctrina, docuerunt sanctissimi
 Patres. Deum autem aut velle aut decerne-
 re ipsam hominum malitiam, vnus hodie
 Calvinus docere cœpit; eiusque sectatores
 non minùs impiè quàm pertinaciter susti-
 nent. Sed ad hanc eos impietatem, tollendi
 è medio liberi arbitrij libido pertinax im-
 pulit.

Ioan. 13.
Matth. 26

Ioan. 8.

De grat.
& lib. ar-
bit. cap.
20.